

RITECZ GYÖRGY *

A migráció trendjei – és ami mögötte van

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR), a Frontex,¹ az Europol és a magyar rendőrség statisztikai adatai jól szemléltetik nem csak az elmúlt évtizedek, de az elmúlt évek és a jelen migrációs folyamatainak irányait, és rávilágít az okokra is. A statisztikai adatok szemléletesen mutatják be a pull-push faktor működését, és szemléltetik azt is, hogy a migráció terheit ténylegesen hol, kiknek kell viselniük. Míg a nemzetközi migráció több mint fele (58,6%) érinti a fejlett társadalmi, gazdasági térségeket, addig a transznacionális és lokális pull-push hatások eredményeként a menekülteknek csupán 14%-a érinti a fejlett országokat.

Az EU-ba irányuló illegális migráció és a menekültkérelmek növekedése alapvetően a Szíriából (kisebb részben Irakból, Afganisztánból, ahogy más relációban is említettük) érkező migránsok okozzák. Az „arab tavaszt” követően egy le nem zárult polgárháború folyik, így a szíriai menekülni kényszerülők egy része hazájának polgárháború által nem sújtott részeibe menekült,² egy másik részük, illetve az előbbiekből időközben azok is, akiket a polgárháború terjedése „kiszorít” az országból, így kénytelenek voltak elhagyni hazájukat (ez 2015 év közepén 4,2 millió főt jelent). Itt kell megemlíteni az Iszlám Államot (ISIS vagy IS), mely elől szinte felekezeti különb-

* A szerző a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola oktatója. E-mail: riteczgy@gmail.com

¹ Az Európai Unió Külső határainak ellenőrzésének gyakorlati együttműködéséért felelős ügynökség - Council Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004 establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union.

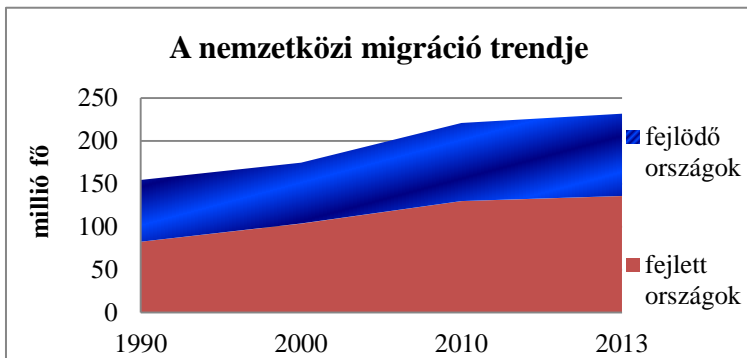
² A 2015 év első félévi adatok alapján 7,6 millió ember.

ség nélkül mindenki, még a szunniták is menekülnek. Az elmúlt öt év alatt³ 234 ezer szír állampolgár folyamodott menedékért az EU országainak valamelyikében. Eközben csak Törökországban 1,5 millió szír menekült tartózkodik, vagyis a szír menekültproblémának csak egy töredéke jelentkezik Európában.

Az adatok tudományos elemzése képes megmutatni a migráció és a terrorcselekmények viszonyrendszerét is, mely nincs teljesen összhangban a közvélekedésben kialakultakkal.

Globális migrációs trendek

A tudományos közéletben közismert tény, hogy a nemzetközi vándorlások nem kivételes folyamatok, hanem hozzátartoznak az emberiség történetéhez. Az utolsó közel félszázadban a népesség növekedéséből eredően, a gazdasági fejlettségbeli különbségek kapcsán, illetve a közlekedés egyszerűbbé, gyorsabbá válása és a kommunikáció felgyorsulása folytán, valamint a társadalmak nyitottabbá válásának – vagyis a globalizálódás – következtében a nemzetközi migráció dinamikusan növekedést mutat. Míg 1970-ben 78,5 millióan vettek részt a nemzetközi migrációban, majd az ezredfordulón már 174,5 millióan, addig 2013-ban már több mint 231,5 millióan voltak részesei ennek a társadalmi folyamatnak.

1.ábra A United Nations Population Division Department of Economic and Social Affairs: Trends in International Migrant Stock: The 2013 Revision adatai alapján a szerző által készített grafikon.

³ 2010-2014 között a Frontex adatai szerint.

Azt tudjuk, hogy a nemzetközi migráció értelmezésének egyik kiütköztetett fontos elmélete, a konfliktuselmélet fókuszában a relatíve növekvő populáció létszáma és a relatíve szűkülő, de „legalábbis igazságtalanul elosztott erőforrások közötti ellentmondás”⁴ áll. Ezzel együtt a globális migráció mintegy 30 százaléka irányul csupán Nyugat-Európa és Észak-Amerika, azaz a fejlett társadalmi, gazdasági térségek irányába. Az elmúlt két-három évtizedben a fejlődő országok között zajló migráció nagyságrendje is jelentősen és gyorsan növekedett, melyhez többek között a kétpólusú világ megszűnése, a megindult gyors fejlődés, az új piacok megteremtése és a közlekedés forradalma is hozzájárult.⁵

Magát a migrációt egyfajta kettősség is jellemzi. „A bevándorló etnikai csoportok és az általuk hordozott minőségek számos más tényező függvényében válhatnak a befogadó társadalmakban, különösen a fejlett nyugati társadalmakban demográfiai, szociológiai, gazdasági, társadalompolitikai, külpolitikai, igazgatási és rendészeti (belbiztonsági) vagy éppen katonapolitikai, tehát összességében biztonsági tekintetben releváns problémává, feszültségek és konfliktusok forrásává, ezért a migrációt intenzív nemzetbiztonsági és rendészeti munka kíséri. Másrésztől azonban a nemzetközi migráció a nemzeti és nemzetközi biztonságot erősítő tényező. Az intenzív vándorlás lassú kiegyenlítődést eredményez a globális társadalomban és a világgazdaságban, a világgazdasági centrumországok veszítenek fejlettségi előnyükből, az elmaradottabb területek fejlődése felgyorsul.”⁶

A nemzetközi migráció trendje egyértelműen növekvő, de ez földrészenként eltérő intenzitású és eltérő nagyságrendű. Mindenképpen meg kell említeni az ún. belső migrációt még a nemzetközi migráció vonatkozásában is, vagyis azt, amikor egy adott régióan belül migrálnak a vándorok. A legnagyobb nemzetközi migrációt felmutató európai (72,4 millió fő) vándorlás több mint fele (37,8 millió fő, ez 52%) a földrészen belüli mozgásból ered, vagyis a „Schengen elv”, a nyitott belső határok jól működnek. Vagy nem csak ezen múlik? Ugyanis a másik legnagyobb migrációt „felmutató”

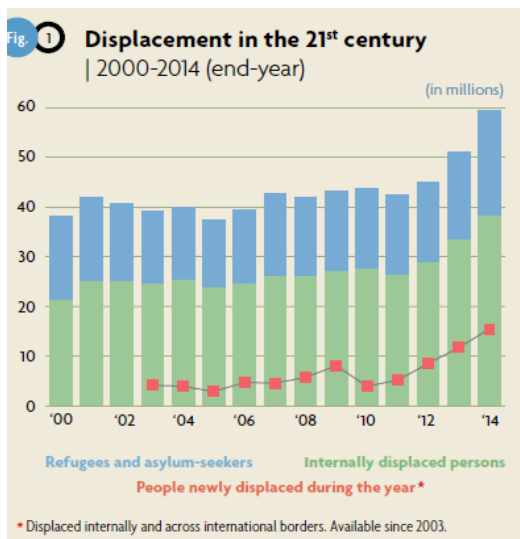
⁴ Szabó A. Ferenc: *A nemzetközi migráció...*, i. m., 2006, 43.

⁵ Keszér Dávid – Glied Viktor: *Migrációs tendenciák...*, i. m., 2014, 246.

⁶ Póczik Szilveszter: *Nemzetközi migráció, biztonságpolitika, biztonság...*, i. m., 2014, 101.

Ázsiában a régióon belüli mozgás 76%-os arányt jelez, de Latin-Amerikában is 64% a belső migráció aránya. Nem is beszélve Afrikáról, ahol jogilag nemigen beszélhetünk könnyen átjárható határokról,⁷ mégis a földrészen belüli migráció aránya a legmagasabb, 82%. Ez utóbbit részben magyarázza az ún. „cirkulációs migráció”, másfelel a menekülni kényszerülőknek anyagi, jogi és fizikai lehetőségeik általában csak azt teszik lehetővé, hogy az országukon belül vagy a szomszédos országba vándoroljanak, meneküljenek.

A belső menekültek kérdésének fontosságát és hosszú távú problémáját jelzi az UNHCR grafikonja is, mely jól szemlélteti, hogy az összes menekültnél (helyet változtató – displacement) – a belső menekült, az összes menekült és menekült kérelmet benyújtó összesen – belüli aránya az ezredforduló óta tartósan kétharmad, és így a 2010 utáni növekedés is zömében nekik „köszönhető”.

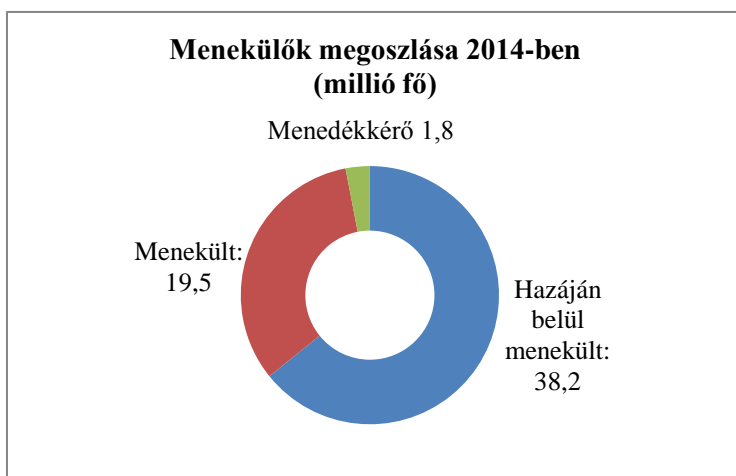

2.ábra, Forrás: UNHCR Global Trends Forced Displacement in 2014, 5.

⁷ Megjegyzendő, hogy a mesterségesen – nemzetiségi és földrajzi határokat figyelmen kívül húzott – államhatárok sok esetben fizikailag ténylegesen viszonylag könnyen átjárhatóak. A határok szerepe a hadi és közlekedési technika fejlődésével megváltozott, fizikailag védő, oltalmazó szerepe minimalizálódott.

Közben nem feledkezhetünk meg arról, hogy a nemzetközi migrációban résztvevők több mint negyede „kényszermigráns”, vagyis menekülő. A média és köznyelv zömében őket tekintik migránsnak, így ezen adatokat érdemesebb kicsit részletesebben megvizsgálni.

Naponta 42.500 embernek kell elhagynia az otthonát fegyveres konfliktusok vagy üldöztetés miatt, hogy biztonságos területet keresen saját országában vagy azon kívül. Ez a szám 2011 óta évente mintegy 10 000 fővel növekedik. 2014-ben 13,9 millió új menekültet regisztráltak, velük együtt 59,5 millióra nőtt a menekültként élők száma a világon.⁸

3.ábra, Az UNHCR *Global Trends Forced Displacement in 2014* – <http://www.unhcr.org/statistics> (Letöltve: 2015. 06. 26.) adatai alapján a szerző által készített grafikon.

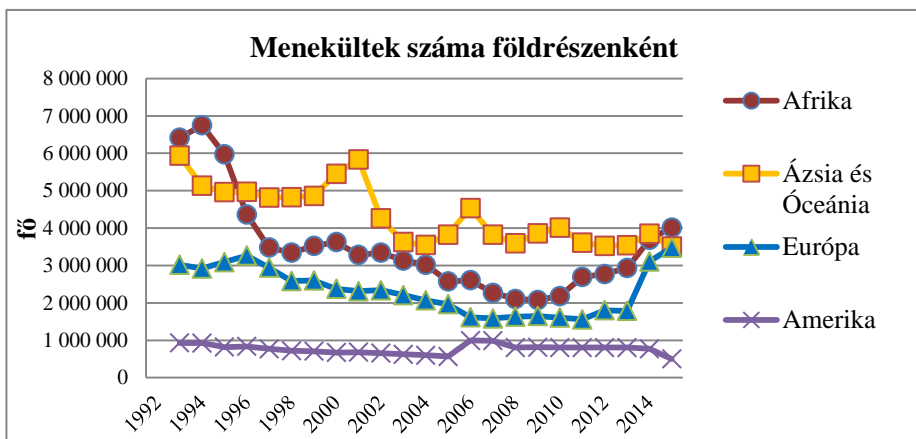
2014 végén⁹ 59,5 millió „menekülő” személyt tart nyilván az UNHCR. Igaz, ebből „csak” 19,5 millióan élnek menekültként (refugees¹⁰), és 38,2 millióan saját hazájukon belül kénytelenek

⁸ <http://www.metropol.hu/nagyvilag/cikk/1333413-hatvanmillio-menekult-el-a-vilagban> (Letöltés: 2015. 06. 24.)

⁹ L. UNHCR *Global Trends Forced Displacement in 2014* - <http://www.unhcr.org/statistics>

¹⁰ A fogalmak eltérő értelmezése miatt, feltüntetjük az angol nyelvű kifejezést is.

menekülni (internally displaced persons – IDP), valamint 1,8 millió-an még „csak” a menekültstátuszt kérő fázisban (asylum-seekers) vannak. A hazai események és adatok láttán (2015-ben november 30-ig 428.274 illegális migrációhoz kapcsolódó jogsértést regisztrált a magyar rendőrség¹¹), illetve a globális számokat érzékelve, valamint a médián keresztül a Földközi- és az Égei-tenger térségében kialakult kaotikus állapotokat látva úgy gondolhatnánk, nem volt még ilyen kritikus a migrációs helyzet.

4. ábra, A <http://www.unhcr.org/statistics> dokumentumainak alapján, letöltve évente, a szerző által készített grafikon.

Pedig dehogynem, az elmúlt negyedévszázad UNHCR adataiból¹² legalábbis ez látható. Sőt azt is láthatjuk, hogy a hosszú távú trend csökkenő. Tehát miközben a nemzetközi migráció folyamatosan nő, a menekültek száma csökkenő trendet mutat, a negyed századdal ezelőtti 18 millióról 2005-re lecsökkent 8,4 millióra, majd egy trendforduló következett, melynek következtében világszinten ismét 20 millió közelébe került a regisztrált menekültek száma. Európában (mint földrészen, tehát nem csak az Európai Unió országai-ban) jelenleg 3,1 millió „menekült” él, miközben két évtizeddel

¹¹ Forrás: Az ORFK Határrendészeti Helyzetképe, 2015. november

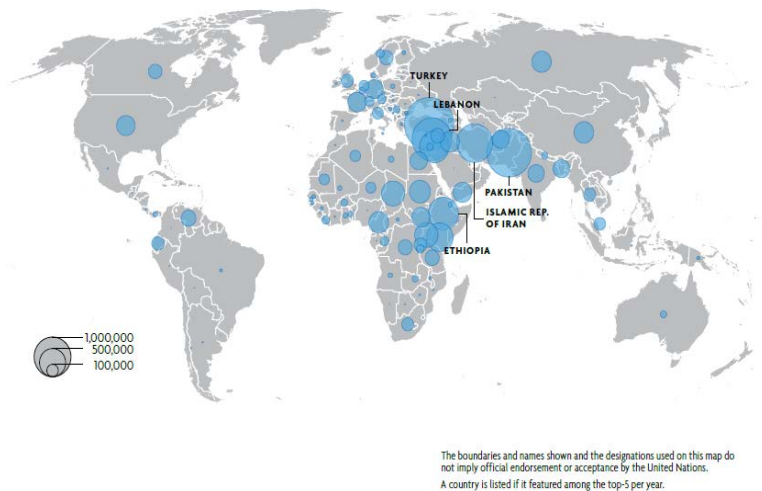
¹² Forrás: UNHCR Mid-Year Trend 2014, 3. és 25 Years of global forced displacement

ezelőtt több menekültet kellett „befogadnunk”, mint most (1996-ban 3,26 millió). Vagyis az, hogy „megtelt Európa”, nemcsak erkölcsileg abszurd, de matematikailag is hamis állítás. A politika és a média által sugalltakkal ellentétben Ázsiában és Afrikában (külön-külön is) több menekült tartózkodik, mint az öreg kontinensen, hangsúlyozva, hogy ezen adatok az országon belüli belső „menekülőket” nem is tartalmazzák. Az elmúlt tíz évben globálisan mutatkozó trendemelkedés alapvetően két földrész adatainak köszönhető. Vagyis egyrészt annak, hogy Afrikában a 2009 évi 2,1 millióról viszonylag egyenletesen 2015-re 4 millióra nőtt a menedéket kérők száma, illetve, hogy az Európában 2011-ben menekültstátuszt kapott 1,5 millió fő után 2012-2013-ban még csak 1,8 millióan kerestek itt menedéket, majd 2014-re ez szinte megduplázódott. A trendforduló, illetve a menekültek számának drasztikus megemelkedésének okainak feltárásához ezt is meg kell majd vizsgálni.¹³

Az euroatlanti-centrikus média és a közvélekedés ellenében el kell mondani, hogy a legtöbb menekült ellátásáról nem Európában, de még nem is Észak-Amerikában kell gondoskodni, hanem például Törökországban, ahol 1,84 millió menekült tartózkodik, Pakisztánban 1,51 millió, Libanonban 1,2 millió, Iránban 982 ezer, de még Etiópiában is 702 ezer, továbbá Jordániában 664 ezer. A menekültek 86%-át a fejlődő országok fogadják be.

¹³ Lásd: Ritecz György: A tömeges migráció és/vagy népvándorlás ürügyén – A kialakult tömeges migráció katalizátorai - 174-189. old. In: (Szerk: Deák József, Gaál Gyula, Sallai János) *A toll sokszor erősebb, mint a kard* – NKE Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest, 2016.

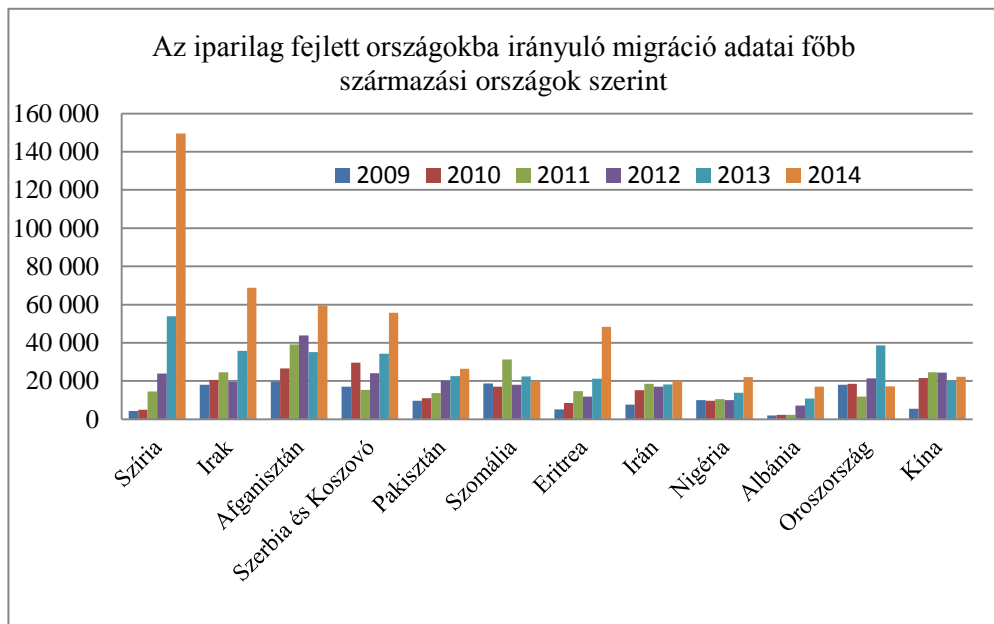
Map 2 Who is hosting the world's refugees? | mid-2015

5.ábra, Forrás: UNHCR Mid-Year Trends 2015, 5.

A térkép jó alkalmat kínál arra is, hogy megnézzük, honnan, miért is menekülnek az emberek, főleg ha összevetjük az ún. iparilag fejlett országokba érkezett migránsok számának¹⁴ alakulását a származási országok szerint.

¹⁴ Forrás: UNHCR Asylum Trends 2014 levels and Trend sin Industrialized Countries

6. ábra, Az UNHCR *Asylum Trends levels and Trends in Industrialized Countries 2010, 2011, 2012, 2013 és 2014 évi kiadványai* adatainak feldolgozásával a szerző szerkesztette a grafikont.

Viszonylag jól elkülöníthetően két nagyobb földrajzi egység a meghatározó. Talán érdemes lenne elgondolkodni azon, hogy az ideérkező menekülők zöme (38,6%)¹⁵ egy szűk régióból (Irak, Afganisztán, Pakisztán, Irán, Szíria) érkezik. Vagyis azon országokból, melyekben a Nyugat vívott háborút – elvileg – humanitárius célból, majd nemrég kivonultak onnan a csapatok, lényegében káoszt hagyva maguk után. Az állam, mint olyan, nem működik sem Irakban, sem Afganisztánban, így nem csoda, hogy aki teheti, eljön onnan. A másik terület Szub-Sahara és Afrika „szarva”, illetve – kategorizálás szempontjából ide tartozónak vehetjük Szíriát is –, amely régió országaiban már több éve polgárháború folyik és a Nyugat igazán nem volt képes semmit sem tenni az ártatlan civil lakosság oltalma-

¹⁵ L. UNHCR *Asylum Trends 2014 levels and Trends in Industrialized Countries* – 2014 évi adat, 23.

zása érdekében. A statisztikában még nem érzékelhető, de talán lassan ide tartoznak majd Észak-Afrika „arab tavaszt” megélt országai is. Ezt az anarchikus helyzetet használják ki a szervezett bűnbandák, és csempészik lélekvesztőkön a Földközi-tengeren át a hón áhított Európai Unióba a menekülők tömegeit.

A globális statisztikában is érzékelhetővé vált egy kvázi egyedi eset – a Szerbiából és a statisztikailag még hozzá tartozó Koszovóból menekülők ügye. 2009-ben még kevesebb, mint 17 ezer (16.981) fő indult Koszovóból az EU felé, 2013-ban ennek a duplája (34.347 fő), majd 2014-ben ismét majdnem megduplázódott a számuk (55.668 fő). Ennek következtében a legfejlettebb 44 országba benyújtott menekültkérelmek alapján a negyedik legjelentősebb származási országnak tekinthető Koszovó. Mint tudjuk, Koszovó kiszakadt Szerbiából, s eddig több mint száz ország ismerte el. Vagyis az euroatlanti közösségnek sikerült egy új, szuverén állam létrehozásánál bábáskodnia, de arra már nem volt meg a közös politikai akarat és tett, hogy működőképes is legyen ez az állam. Így Koszovó létezik ugyan, de lényegben élet- és fejlődésképtelen, így nagyon jó táptalajt nyújt a szervezett bűnözői csoportoknak,¹⁶ melyek frappánsan felismerték a „magyarországi joghézagot” (lásd később), és tudatos kommunikációval és jól szervezett módon tömegeket csempészttek az EU területére. Természetesen dollár/euró milliókat keresve.

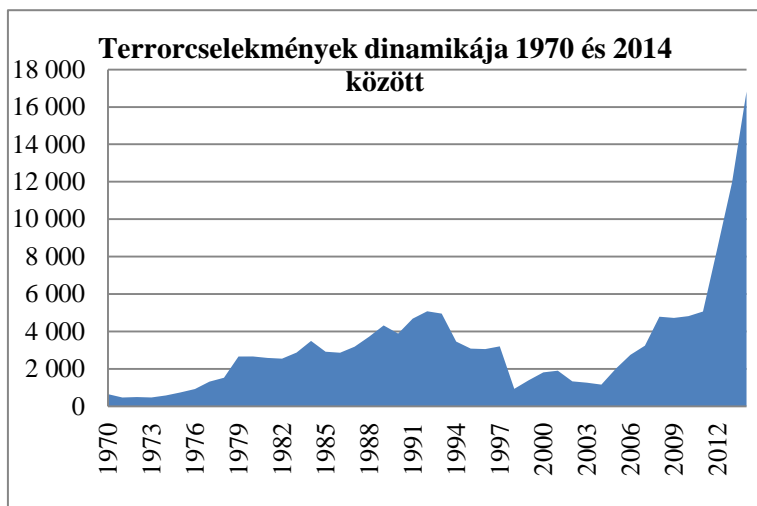
A menekülők és a terror viszonya

A 2015. januári és novemberi párizsi terrortámadások kapcsán néhányan – főleg politikusok¹⁷ – felvetették, hogy a terrorcselekmények és ezek kockázatának növekedése alapvetően a bevándorlás erősödésének köszönhető. Kérdés az, hogy valóban fennáll-e ezen ok-okozati összefüggés?

¹⁶ Milyen érdekes hasonlóság – talán nem véletlenül – az „arab-tavaszt” országai-ban kialakult viszonyokhoz.

¹⁷ L. pl.: <http://444.hu/2015/01/09/ha-orbanon-mulik-bevandorlok-nem-fognak-budapesten-lovoldozni/> (Letöltés: 2015. 01. 12.)

Mindenekelőtt vizsgáljuk meg, hogy valóban növekedett-e a terrorcselekmények száma. Ehhez viszont meg kell jegyeznünk, hogy a terrorcselekmények vonatkozásában, főleg a nemzetközi összevetést lehetővé tevő, illetve globális szintű adatok, adatbázisok száma igen szükséges tekinthető.¹⁸ Tekintettel arra, hogy jelen esetben alapvetően a tendenciát, illetve a nagyságrendet kívánjuk vizsgálni, ezért a leghosszabb időintervallumot feldolgozó adatbázist, a Global Terrorism Database-t (GTD)¹⁹ célszerű felhasználni.

7.ábra, A Global Terrorism Database (GTD) adatai alapján a grafikon a szerző műve.

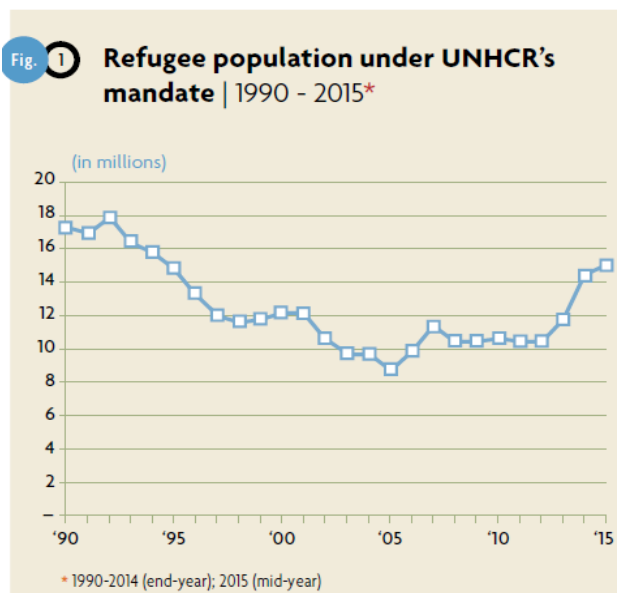
A grafikonból jól érzékelhető, hogy a hidegháború időszakában évről évre egyre több (az évi néhány százastól az ötezres szintre nőtt) terrorcselekmény történt a Földön, egészen a szocialista világrendszer összeomlásáig. Majd tizenöt év csökkenés után (melynek mélypontja 2004 volt 1.159 terrorcselekménnyel) ismét, de már gyorsabban (hét év alatt, 2011-re) elérte az ötezres szintet. Ezután

¹⁸ A problémát jól érzékelteti és dolgozza fel Tóth Péter: *A terrorfenyegetettség-ről a számok tükrében...*, i. m., 2011, 83-92.

¹⁹ <http://www.start.umd.edu/data-tools/global-terrorism-database-gtd> (Letöltés: 2012. 01. 24., 2014. 12. 04. és 2015. 07. 15.)

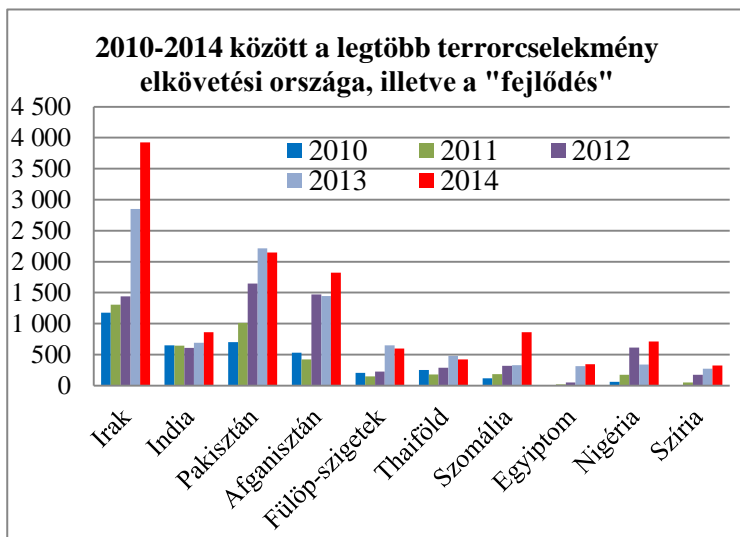
szinte robbanásszerű kiugrás történt, így 2013-ban már 11.952, 2014-ben pedig már 16.818 terrorcselekményt regisztráltak világszerte.

Ha összevetjük globális szinten a menekültek számának trendjét (lásd a következő grafikont) a terrorcselekmények alakulásával az elmúlt 25 évben, azt láthatjuk, hogy lehet némi összefüggés. Az első 15 éves csökkenés után egy időben van a trendforduló, bár míg a menekültek vonatkozásában az elmúlt tíz évben az emelkedés „mindössze” 40%-os, addig ugyanezen időszakban a terrorcselekmények száma 1350%-os növekedést mutat.

8.ábra, Forrás: UNHCR Mid-Year Trends 2015, 4.

A kérdés csak az, hogy hol is nőtt meg, nemcsak a terrorcselekmények valószínűsége, hanem kézzelfogható valósága is?

9.ábra, A Global Terrorism Database (GTD) adatai alapján a grafikon a szerző műve.

Ha az adatokat áttekintjük, látható, hogy a 2013-ban elkövetett összes terrorcselekmény (11.952 eset) több mint felét (6508 eset – 54,5%)²⁰ három országban élőknek kellett elszenvednie, és ez a három ország Irak, Afganisztán és Pakisztán. Közismert tény, hogy az első két országban a „Nyugat” folytatott több mint egy évtizedes háborút éppen a terrorcselekmények visszaszorítására hivatkozva, majd katonáit kivonta. Köztudomású az is, hogy Pakisztán az afganisztáni háború „oldalvizén” került a terrorfenyegetettség ilyen magas szintjére, ugyanis ide menekültek át a tálibok és az al-Kaida harcosok nem kis része, és innen folytatják tovább a harcukat. Talán érdemes elgondolkodni a kauzalitás elve alapján, hogy tehát kik és milyen mértékben voltak okozói a jól érzékelhető terrorcselekmények számának a növekedésnek?

²⁰ 2014-ben is az esetek 47%-át ebben a három országban regisztrálták.

Érdekes módon Szíria az ott elkövetett (regisztrált)²¹ terrorcselekmények számával (326 cselekmény) még 2014-ben is csak a top 10 utolsó tagja, míg a terrorcselekményekben megsebesültek (1.978 fő), vagy a halottak száma (3.301 fő) alapján már a negyedik a sorban. Pedig az IS²² éppen Szíriában jött létre, s kezdte meg terjeszkedését. Az is jól érzékelhető, hogy a legdinamikusabb növekedés is az említett három országban következett be. Mellettük még a Szomália és Nigéria területén elkövetett cselekmények dinamikája szembeötlő.

Amennyiben összevetjük a terrorcselekmények által leginkább érintett országok és az előző részben vizsgált, a fejlett országokba irányuló migráció származási országainak adatait, jól láthatók az átfedések. Mindkét listán az elsők között található Irak, Pakisztán és Afganisztán. A menekültek vonatkozásában Szíria dominál az utóbbi időszakban, de a terrorcselekmények számában viszonylag elmarad, bár, ahogy említettük, a halottak és sebesültek számát érintően már igencsak érthető a menekülők motivációja, főleg, ha a médiának az IS tetteit bemutató híradásaira is gondolunk. Az említett ázsiai országokon kívül Szomália és Nigéria szerepel a két toplistán. Tehát elég nagy az átfedés a két országcsoport között.

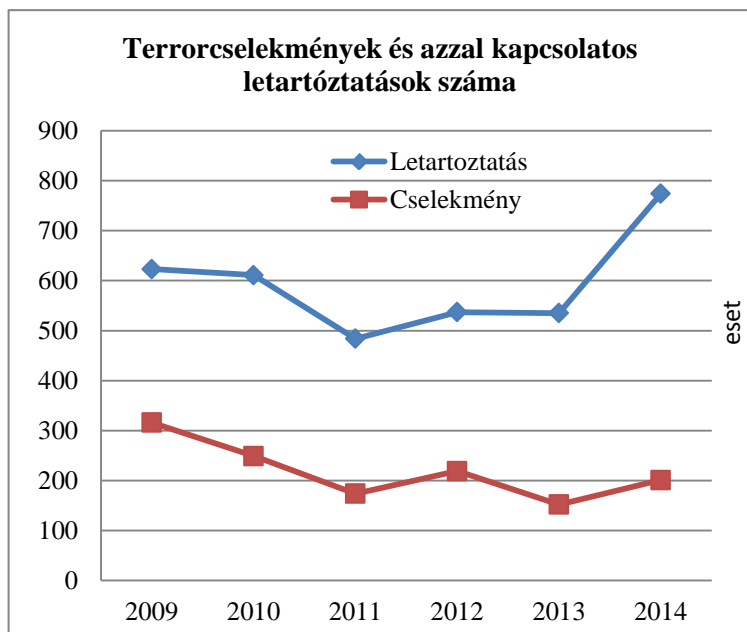
Azt láthatjuk, hogy a régi elv, mely szerint „az ellenségem ellensége a barátom”, nem biztos, hogy mindig helytálló. Ugyanis ezen elv alapján kezdte támogatni az USA az afganisztáni ellenzékét a szovjet megszállás idején, majd ebből nőtt ki az al-Kaida. Az „arab tavaszt” követően – mivel Asszad szír elnököt nem tudta megbuktatni az ellenzék – ismét nyugati támogatás érkezett, ennek lett gyümölcse az ISIS. Szomáliában már 1993-ban pórul jártak az amerikai fegyveres erők, amikor oda mentek „rendet tenni.”²³ Nigériában pedig ott a Boko Haram, melyet annak idején az al-Kaida képzett ki és finanszírozott, most pedig hűséget fogadott az IS-nek.

²¹ Talán ez is a túlzott nyugati szemléletből eredő, nem kellően objektív megközelítésből ered.

²² Iraki és Levantei Iszlám Állam – ISIS (majd Iszlám Állam – IS).

²³ http://navyseals.hu/tortenelem/szomalia/a_mogadishui_csata.html

A kérdés az, hogy milyen következtetést vonhatunk le ebből, de előtte lássuk, hogyan is alakulnak a terrorcselekmények a „célországokban”. Természetesen itt a migráció szempontjából vett célországra gondolunk, és nem a terrorcélpontra, bár egyesek a kettőt azonosnak tekintik. De nézzük inkább az adatokat. Azt, hogy hogyan változott a terrorfenyegetettség az EU-ban az elmúlt években, talán úgy a legautentikusabb, ha az EUROPOL terrorizmussal kapcsolatos jelentését²⁴ vesszük elő.

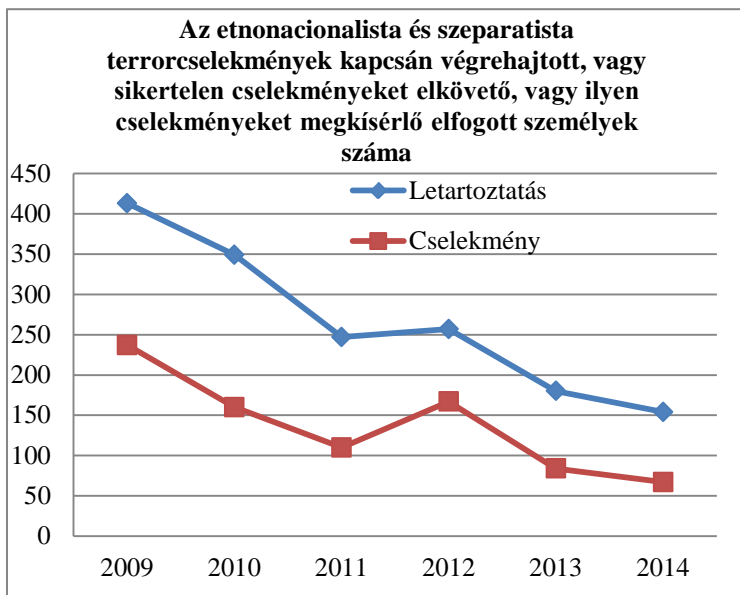
10.ábra, Az EUROPOL TE-SAT 2013 és 2015 adatainak feldolgozásával a szerző készítette.

Ha megnézzük, hogy az elmúlt hat évben az EUROPOL ismeretei szerint hány terrorcselekmény történt az Unió országaiban és ezek

²⁴ EUROPOL TE-SAT 2015 Eurooean Union Terrorism situation and trend report 2015 – Forrás: https://www.europol.europa.eu/latest_publications/37 (Letöltés: 2015. 07. 16.)

száma hogyan alakul, egyértelműen láthatjuk a csökkenő trendet, vagyis a korábbi (2009) 316 terrorcselekmény helyett 2014-ben már csak ennek a kétharmadát (201 eset) követték el. Sőt a letartoztatások száma is csökkenő tendenciát jelzett 2013-ig, bár 2014-ben ez a szám (774 fő) meghaladott minden korábbi adatot. Bár ehhez hozzá kell tenni, hogy ezek nem bizonyított esetek miatti elítélések, hanem csak valamilyen (remélhetőleg megalapozott) gyanú alapján történt letartoztatást takarnak. A téma átpolitizáltsága nemegyszer rányomja a bélyegét a jogalkalmazók tevékenységére, így ebben az esetben is talán erre utalhat az „eltérő trend”.

Ha a migráció/bevándorlás és a terrorcselekmények viszonyát vizsgáljuk, akkor talán érdemes a tervezett, illetve elkövetett terrorcselekményeken belül az etnonacionalista és szeparatista terrorcselekmények számát is megnézni.

11.ábra, Az EUROPOL TE-SAT 2011 és 2015 adatainak feldolgozásával a szerző készítette a grafikon.

Kijelenthető tehát, hogy miközben egyre nagyobb a „bevándorlás”, illetve a menedékkérők száma, a terrorcselekmények, illetve azon személyek száma, akik ilyenek előkészítésével gyanúsíthatóak, évről-évre csökkenő adatokat mutatnak.

Európában igazán a terrorfenyegetettség nem is a bevándorlókhoz köthető, hanem a leszármazottaik egy *kis részéhez*.²⁵ Vagyis a fő gond – állítják szociológusok²⁶ – az identitás elvesztése. A második- vagy harmadgenerációs (azaz a bevándorlók leszármazottai) muszlimok – amilyenek a párizsi terror elkövetői is voltak – bizonyos hányada már nem érzi sajátjának szülei, nagyszülei kultúráját, de az európai társadalmak sem fogadják be őket, és gyakori tapasztalatuk a diszkrimináció. Ebben a kitaszítottságban sokan fogékonyak a szélsőséges, internetes portálokon és egyes európai mecsetekben módszeresen hirdetett, gyűjtő hangú ideológiákra, és csatlakoznak a közel-keleti dzsihádisták mozgalmaikhoz. Mondhatnánk azt is, addig van szerencsénk, amíg elutaznak egyfajta terror-turistaként, és valamely közel-keleti országban élik ki az identitászavarból fakadó frusztrált-ságukat. A kockázat igazán abból fakad, amikor visszajönnek „szülőföldjükre”. De nem tekinthető mindenki potenciális terroristának, aki abból a térségből érkezik. Ezért kell a nemzetbiztonsági szerveknek jól dolgozniuk, és még jobban együttműködniük a tagállamok biztonsági szerveivel. Ugyanis amennyiben csak a hadsereggel és a rendészeti szervekkel kívánjuk feltárni és megoldani a terrorizmus által okozott kockázatokat, akkor a szabadság/biztonság tipikus dilemmájába kerülünk, és féltünk, hogy a biztonságunk (vagy legalábbis a vélt biztonságunk) érdekében a szabadságunk jelentős részéről mondunk le.

Mindenesetre az látható, hogy a franciaországi vérengzések nem igazán a bevándorlás, sokkal inkább az integráció kérdéseire kell, hogy ráirányítsa a figyelmet. Az Európai Unió éppen a migrációs kérdések komplex módon való kezelésének elősegítése érdekében a 2007-2014-es pénzügyi időszakra létrehozta és működtette az ún. Szolidaritási Alapokat.²⁷ Ez négy alapról áll, úgymint a Menekültügyi-, az Integrációs, a Visszatérési és Külsőhatárok Alap, viszont a

²⁵ A „bennszülötteken” kívül pl. Anders Behring Breivik.

²⁶

http://hvg.hu/hvgfriss/2015.03/201503_muszlimok_dzsihadistak_es_rasszistak_europa (Letöltés: 2015. 02. 02.)

²⁷ A Szolidaritási Alapok weblapja: <http://solidalapok.hu>

rendelkezésre álló forrásoknak általában csak kis része – országonként eltérő 5-15%-os arányban²⁸ – jutott az integrációs feladatok segítésére, ami viszont elgondolkodtató. A kérdés igazán csak az, hogy valódi megoldásokat akarunk-e,²⁹ mert akkor a tényeket kell megvizsgálni a maguk komplexitásában, megkeresve a mélyebb okokat, és nem csak az okozatokra reagálni, mert amíg ezt tesszük, addig csak feladatokat oldunk meg és nem magát a problémát.

Migrációs trendek Európában

Mindenekelőtt célszerű rögzíteni, hogy évszázadok, sőt évezredek alatt négy fő migrációs csatorna alakult ki Európát érintően, ezek:

- Nyugat-Afrikából az Ibériai-félszigeten keresztül;
- Észak-Afrikából Itálián keresztül;
- a balkáni útvonal;
- a keleti útvonal (Oroszország és a FÁK-on keresztül).

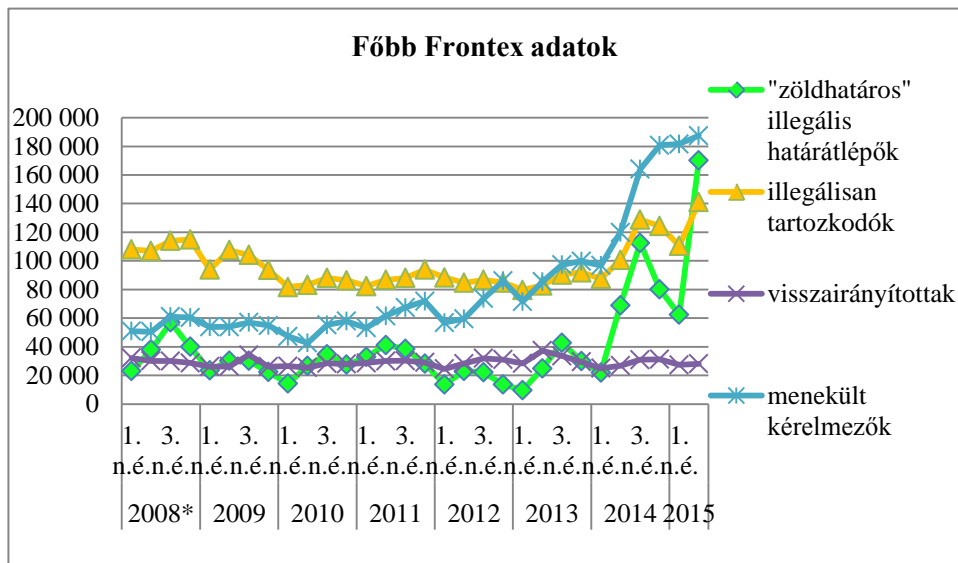
A római-pun háborúktól kezdve az arab terjeszkedésen és a nép-vándorláson át a tatár és török terjeszkedésen keresztül a kereskedelmi útvonalak is jól jelzik ezen csatornák meglétét egészen napjainkig.

Nézzük meg szűkebb térségünket, az ún. schengeni országok adatait. Pontosabban az Európai Unió külső határain a gyakorlati együttműködés igazgatásáért felelős ügynökség, a Frontex adatait.³⁰

²⁸ Magyarországon a biztosított több mint 92 millió euróból kevesebb, mint 12,5 millió euró.

²⁹ Vagy megelégszünk a politikai – rövidtávú – populista megoldásokkal.

³⁰ Természetesen nem csak az ún. schengeni tagállamok adatai kerülnek feldolgozásra, ugyanis a Frontex jelenleg 31 állam adatait gyűjti és elemzi.

12.ábra, A FRAN³¹ Quaterly 2008-2015 negyedéves jelentései alapján a szerző által készített grafikon.

Az ún. kilencek³² teljes jogú Schengen-csatlakozása³³ óta lényegében a visszairányítottak (refusals of entry) száma stagnál, vagyis a határátkelőhelyeken a kockázatot jelentő személyek száma *nem csökkent, de nem is nőtt* az elmúlt hét évben. Ahogyan az illegálisan tartózkodók (illegal stay) száma is alapvetően 80-100 ezer (felfedett) személyt jelentett negyedévente. Egyedül a tavalyelőtti évben, 2014-ben emelkedett a 2008-as szintre, illetve minimálisan a fölé. Tehát hosszabb távon nem érzékelhető migrációs nyomás a határátkelőhelyeken. Az ún. „zöldhatáros” (határátkelőhelyek közötti, ideértve a tengereken átjutni akarókat is) illegális határátlépők (illegal border-

³¹ Frontex Risk Analysis Network (FRAN) - Frontex Risk Analysis Unit által összeállítva.

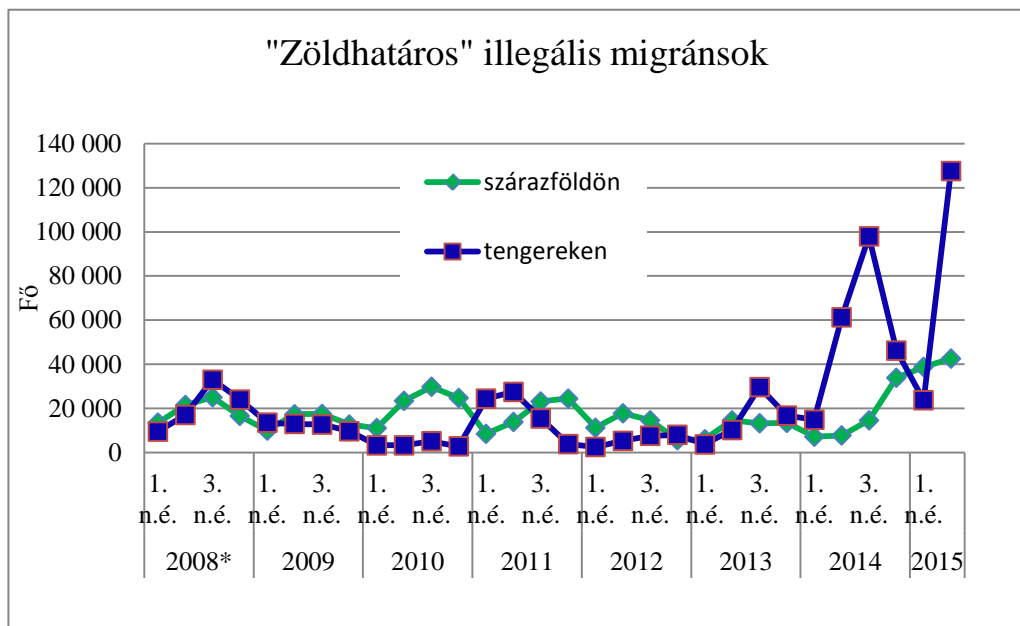
³² A „tízek” 2004-es EU csatlakozása után, 2007-ben már Ciprus nélkül váltak teljes jogú Schengen tagállamokká, vagyis Lettország, Észtország, Litvánia, Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Magyarország, Szlovénia és Málta.

³³ 2007. december 21. a szárazföldi és tengeri határok vonatkozásában, míg a légi (nemzetközi repülőterek) határokat érintően 2008. március 30.

crossing between BCPs³⁴) száma is egyfajta *enyhe csökkenő trendet* mutatott 2008-2013 között (40-20 ezres negyedéves nagyságrenddel), de *2014 harmadik negyedévére megugrott* 110 ezres nagyságrend fölé, majd a következő két negyedévben már csökkent 80, illetve 62 ezres szintre. 2015 második negyedévében viszont felugrott a 170 ezres szintre. Ezzel szemben a menekültkérelmet benyújtók száma (a Frontex adatai szerint) 2008-2011 között negyedévente stabilan 50-60 ezer főt mutatott, majd dinamikus emelkedésbe kezdett, míg végül *2014-ben kiugró* (2014 negyedik negyedévben 180.715 fő) adatot produkáltak, melyet 2015 első és második negyedévében megismételt (181.569 – 187.437 fő).

Mit is olvashatunk ki ezekből, főleg, ha azt is tudjuk, hogy a menekültkérelmet benyújtók több mint harmada (2015 második negyedévében 41,92%) a globális szinten is említett ázsiai konfliktustérségből (Szíria, Afganisztán, Irak, Pakisztán) érkezett. Vagyis a NATO által háborúban lerombolt és szétzilált – majd a katonai kivonulás után magára hagyott – országokból menekülnek a hozzánk érkezők. Ami még érdekesebb, hogy *2014 elejéig még zömében legális módon igyekeztek átlépni a schengeni határokat*, ezt mutatja a „zöldhatáros” adatsor és a menekültkérelmet benyújtók adatainak összevetése.

³⁴ BCP – Border Crossing Point

13.ábra, A FRAN Quaterly 2008-2015 negyedéves jelentései alapján a szerző által készített grafikon.

2014-ben viszont történik valami. Tudjuk azt is, hogy negyedévente 5-20 ezer fő került elfogásra korábban (külön-külön) a tengeri (sea border) és a szárazföldi (land border) „zöldhatáron.” 2014 második negyedévében viszont már a tengeren 61 ezernél is több illegális migránst fogtak el a határrendészek, a harmadik negyedévben pedig már közel 100 ezret (97.936 fő), majd a negyedik negyedévben további 46 ezer migránst, de 2015 első negyedévében már ismét „csak” 23 ezer főt fedtek fel az európai „kék határokon”. 2015 tava-sza viszont új csúcspontot eredményezett, negyed év alatt 127 ezer főt. Eközben a szárazföldön ebben az évben – 2014 – (a tengerihez képest) enyhe emelkedés mutatható ki, az első negyedévi 7 ezerről fokozatosan 34 ezerre emelkedett az elfogottak száma, ami 2015-ben tovább emelkedett 42 ezer före.

Mi is történt az olasz tengeri térségben? Az 2014. évi tengeri elfogások döntő többsége itt történt. Először is az „arab tavaszt” követően az időszakos konszolidáció után Tunéziában egyfajta anarchikus állapot alakult ki, ahol a szervezett bűnözői bandák szabadon garázdálkodhattak. Ugyanez a helyzet Líbiában, annyi különbséggel, hogy itt még konszolidáció sem volt és szinte polgár/törzsi háború dúl. (Ez a *push faktor*.) Vagyis a nagy haszonnal kecsegtető csempészetet zavartalanul űzhetik a szervezett bűnözők. Mint tudjuk, nemcsak embereket csempésznek, hanem az ország olajkészleteinek jó részét is ilyen bandák csempészik ki az országból.

2013 októberében Lampedusa közelében több mint 300 migráns vesztette életét. Erre az Európai Tanács döntésének megfelelően a Frontex koordinálásával és az EU finanszírozásával – alapvetően az olasz hatóságok, bevonva a haditengerészetet is – megkezdődött az ún. „*Mare Nostrum*” akció, melynek lényege, hogy nem az olasz partok előtt, hanem az afrikai partokhoz közel (de még nemzetközi vizeken – nemzetközi jogi bonyodalmak elkerülése végett) járőröztek a továbbiakban, hogy lehetőleg minél kevesebben jussanak ki a nyílt nemzetközi vizekre, és ha lehet, többen már ne fulladjanak bele a tengerbe menekülés közben. Vagyis lényegében a *csempészett személyek elé mentek* (ez a *pull faktor*), és már nem kellett kb. öt napot hánykolódnia a tengeren, mire eljutottak az olasz felségterületre, hanem alig ötórás út után felvették őket az olaszok (később más EU államok is) hajói és beszállították őket az olasz (schengeni) területre. Ezt a csempészek felismerve egyre több és kisebb, és/vagy rosszabb állapotú hajóba³⁵ rengeteg embert zsúfoltak, remélve/megígérve, hogy eléri a „közeli” EU-s hajókat. Lényegében tehát az olasz hatóságok (az EU jóváhagyásával³⁶) gerjesztették ezt a migrációs hullámot. Jól mutatja ezt, hogy 2014 harmadik negyedében a 97 ezer tengeren átkelők harmada (33.381 fő) szír állampolgár volt, pedig földrajzilag nem ez a leglogikusabb útvonal számukra Európába, de gyakorlatilag ez volt a leggyorsabb, „legbiztonságosabb”. Érzékelve a húzó effektus nem kívánt hatását, a nemzetközi

³⁵ Csak annyi kellett, hogy a nemzetközi vizekig (kibírja) elvigye a csempészett személyeket.

³⁶ Executive summary of the Impact Assessment, Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council Establishing a Framework for Maritime Spatial Planning and Integrated Coastal Management, 12 March 2013, - http://ec.europa.eu/environment/iczm/pdf/ia_en.pdf - és folyományai.

akciót 2014 szeptembere és decembere között fokozatosan leállították, ennek következménye, hogy az utolsó negyedévben az előző felére, majd 2015 elején tovább esett az elfogások (tengeri kimentések) száma. Eközben a szárazföldi elfogások száma éppen az említett két utolsó negyedévben emelkedett, vagyis a tipikus „terelőhatás” működött. Ha nem sikerül, illetve nehezen megy az egyik szakaszon (migrációs útvonalon), akkor a másikkra terelődik a migrációs nyomás.

2015-ben a jó idő beálltával ismét próbálkoztak a csempészek és újabb hajókat indítottak, de ekkor már nem voltak ott az afrikai partok közelében az „EU hajói”, így be is következett a tragédia, újabb 900 ember fulladt egyszerre³⁷ a Földközi-tengerbe. Ugyanis az IS térfoglalása és tevékenysége egyre intenzívebbé vált, és az UNHCR menekültügyi ellátásra fordítható pénze is egyre csökkent,³⁸ így a közel-keleti, de főleg a törökországi menekülttáborokban az állapotok (azaz az életminőség) egyre kritikusabbak lettek, így egyre nagyobb tömegek indultak útra. Az IS megjelenése és brutális tettei nemcsak azt jelentették, hogy még több embernek kellett elhagynia hazáját (Szíriában, Irakban, de egyes afgán csoportok is azért menekülnek, mert attól félnek, hogy hazájukban is tért hódít az IS), hanem a szomszéd országokba menekülők – akik eddig abban reménykedtek, hogy előbb-utóbb véget ér a polgárháború hazájukban és hazatérhetnek – reményt veszve arra kényszerültek, hogy otthagyják az „időszakos” sáttortáborokat és maguknak és családjuknak (gyermekeknek) jobb életet, jövőt remélve egy biztonságosnak tekinthető, „normális” államban keressenek új hazát. Ebben közrejátszott az is, hogy a 2014-ben, 2015 első felében a schengeni térségbe már bejutók – a modern kommunikáció segítségével – nemcsak arról számolhattak be az otthon maradóknak, hogy kijutottak és az életkörülmények egészen kedvezőek,³⁹ hanem az útvonalról, csomópont-

³⁷ <http://444.hu/2015/04/19/minden-idok-legsulyosabb-hajobalesete-tortent-a-foldkozi-tengeren/> (Letöltés: 2015. 06. 15.)

³⁸ „...a Libanonban lévő szíriai menekültek ételmezésére szolgáló fejadagok összegét a közelmúltban havi 30-ról 13,5 dollárra csökkentették, noha havi 50 dollárnak megfelelő élelem mennyiségre lenne szükség.” – Forrás: http://hvg.hu/hvgfriss/2015.40/201540_kecskes_d_gusztav menekultek_1956ba_n_es_201 (Letöltés: 2015. 10.18.)

³⁹ „... Nagy-Britanniában sokkal jobb a menekültek élete. Pedig lényegében ugyanazok a lehetőségeik: a politikai menekültstátusáért folyamodók, amíg

okról, kontaktszemélyekről szinte folyamatos tájékoztatást adva lényegében a következő (egyre nagyobb) hullámot egyfajta értelem-ben digitálisan irányítva segítik a már kijutottak.

A nemzetközi népesedési trendeket figyelve az EU 510–520 millió fős lakossága, bevándorlás nélkül 2060-ra közel 430 millió főre apadhat. Ez pedig további társadalmi-gazdasági és nem utolsósorban (biztonság)politikai lemaradást és hátrányt okozhat az Uniónak a 21. századot uraló globális erőterben és versenyben.⁴⁰ Az Európai Unió meggyengülése, a kohézió csökkenése pedig prognosztizálható, ha a közösségi kérdésekben, mint például az euró kérdése, nem tudnak a tagállamok harmonizált álláspontot kialakítani és közös lépéseket tenni, ahogy ez látszott a „Grexit”⁴¹ esetében, vagy például ahogy eredménytelen lépéseket tett az EU Oroszország ukrajnai agressziójára. Nem véletlen Nagy-Britannia kilépéssel való kacérkodása sem. Amíg nincs meg a közösségnek az igazi döntéshozatali képessége és nem organikus szervezet tagjaiként működnek az országok, addig nem várható előrelépés a migráció kezelésében sem, de akár a közösség széthullása sem elképzelhetetlen.

*A Magyarországot érintő migrációs trendek*⁴²

Tekintettel arra, hogy Magyarország az ún. Schengen-térség tagja (és a külső szárazföldi határok 15%-ának őrzője), illetve a globális folyamatoknak is részese, így a globális és a térségünket érintő migrációs folyamatok itt is hatással vannak. Vagyis azonos trendek kialakulása lenne törvényszerű. Ezért is célszerű megvizsgálni a „határrendészeti együttműködési rendszeren” belüli helyzetünket, vagyis azt, hogy a nálunk történt jogsértések felfedése hogyan is alakul a

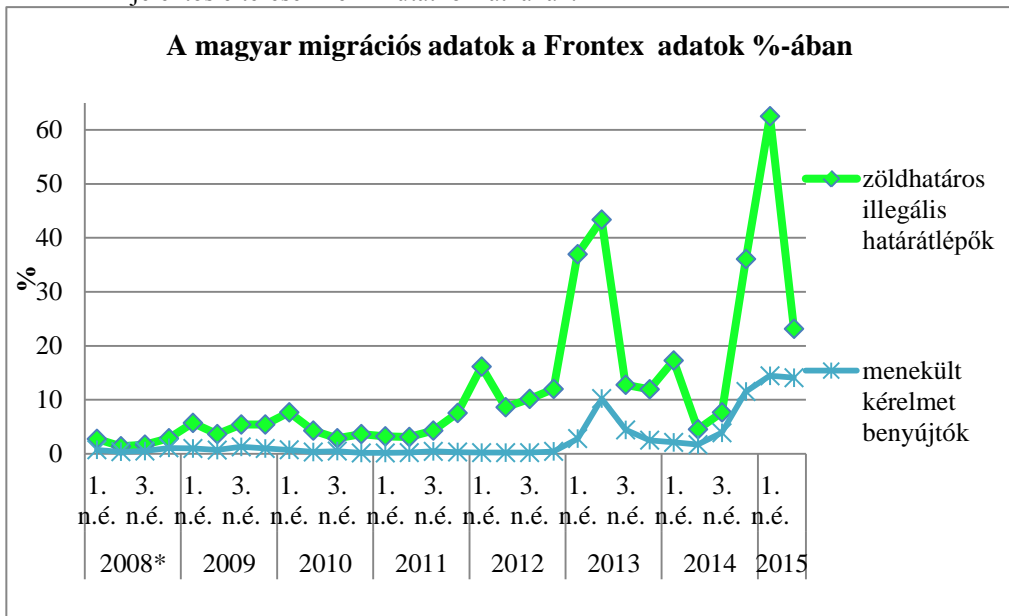
elbírálják a kérelmüket, heti 38,95 fontot kapnak, közel akkora összeget, mint Franciaországban. Menekültstátus birtokában pedig hozhatják a családjukat. ... A kedvezőbb gazdasági kilátások, az alacsonyabb munkanélküliség közepette pedig könnyebben kezdek újra az életüket.” L. http://hvg.hu/hvgfriss/2015.32/201532_menekultvalsag_calaisban_arkon_bokron (Letöltés: 2015. 10. 18.)

⁴⁰ Keserű Dávid – Glied Viktor: *Migrációs tendenciák...*, i. m., 2014, 257.

⁴¹ Görögország kiléptetése az eurózónából – 2015 év első felében ez tematizálta a világgazdaságot, és még nem zárult le a kérdés.

⁴² Terjedelmi korlátok okán a magyar adatokkal csak szűk keresztmetszetben foglalkozom.

közösségi adatokhoz képest, mert csak így válik érzékelhetővé, hogy a „nagy folyamatokhoz” képest eltér-e a magyarországi migrációs folyamat, és ha igen, miben. Ehhez grafikusán ábrázoljuk, hogy a magyarországi adatok a Frontex adatainak⁴³ hány százalékát jelentik, és hogy bizonyos időszakok során van-e benne eltérés. Ugyanis ha az általánosan ismert taszító és húzó hatások jelentkeznek, akkor jelentős eltérések nem mutakozhatnának.

14.ábra, A FRAN Quaterly 2008-2015 negyedéves jelentései és az ORFK havi határhelyzetképei alapján a szerző által készített grafikon.

A schengeni tagállamokban benyújtott menekültkérelmeknek (Applications for asylum) csak minimális részét (2013-ig a 0,1-

⁴³ Meg kell jegyezni, hogy Frontex negyedéves bontásban publikálja az adatait, így ehhez igazítottuk a magyar adatokat is.

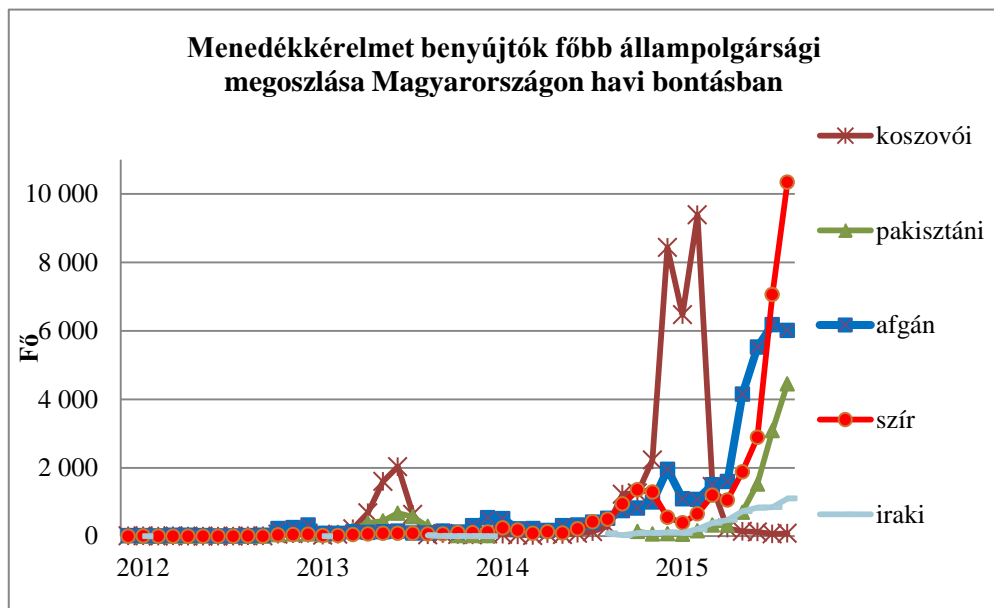
0,4%-át) nyújtották be nálunk.⁴⁴ 2013 első negyedévében már 2,78%, majd a második negyedévben 10,2%, vagyis minden "Schengen belül" benyújtott tízedik menekültkérelem hazánkban került regisztrálásra. Majd a harmadik negyedévben ez az érték már csak 4,4%, és tovább csökkent, úgy, hogy 2014 második negyedévében már ismét csak 1,72%-ot mutat ez az érték. Azonban 2014 második felében ismét meglódul, és év végére ismét a közösségben benyújtott kérelmezők több mint tizede (11,5%) a magyar hatóságoknál jelentkezett, majd 2015-ben már 14,45%-os a szint.

Ennél is durvább a kép az ún. zöldhatáros illegális migránsok⁴⁵ (Illegal border-crossing between BCPs) esetében. 2008 és 2011 között hazánk határrendészei a „Schengenbe” irányuló illegális migrációnak mintegy 2-5%-át fedték fel. 2010-től egy enyhe csökkenés volt tapasztalható egészen 2011 második feléig, majd intenzív emelkedés következett 2012-ben, amikor is már az EU-ba irányuló illegális migránsok több mint tizedét a magyar külső határokon fedték fel. Az igazi változás viszont 2013 első felében következett be, ekkor már a schengeni térségbe igyekvők több mint harmada, közel fele (2013 második negyedévében 43,3%) Magyarország külső határain próbálkozott. Aztán visszaesett ismét 10% körüli szintre, majd 2014 év elején még 5% alá is, de 2014 végén már megint a kontinensre igyekvő minden harmadik illegális migráns (36,1%) errefelé igyekezett. 2015-re ez majdnem meg is duplázódott (62,5%), vagyis a schengeni térségben felfedett három illegális migránsból kettőt a magyar-szerb határon fogtak el. Jól mutatja a grafikon, illetve az adatok, hogy *2011 és 2015 között valamit egészen másként csináltak, mint a többi tagállam.*

A miértre való válaszkéréshez nézzünk meg egy újabb grafikont.

⁴⁴ Az ORFK határhelyzetképeiben rögzített adatok alapján és nem a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal adatai alapján. Ugyanis az Frontexbe is a tagállamok határrendészeti szervei szolgáltatnak adatokat, így hazánk adatait az ORFK szolgáltatja, ezért e két adatsoport bázisát felhasználva készítettem az elemzéseket.

⁴⁵ Tiltott határátlépés – ths – a határátkelők közötti határszakaszon.

15.ábra. Az ORFK havi határhelyzetképei alapján a szerző által készített grafikon.

Nem más történt, minthogy az idegenrendészeti szabályok módosításával arra készítették a rendőrséget 2010-ben,⁴⁶ hogy (leegyszerűsítve) minden illegális határátlépőt vegyenek őrizetbe,⁴⁷ majd amikor az EU (Strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága) jelezte, hogy ez így nem lehet tovább, megtiltották az őrizetbe vételt „mindenkire” vonatkozóan.⁴⁸ Vagyis innentől, 2013. január elsejétől az elfogott illegális migráns meghallgatása után mehetett bárhová a teljes

⁴⁶ Részletek I. Dr. Ritecz György: *Ami a számok mögött van...*, i. m., 2014, 23-43.

⁴⁷ 2010. évi CXXXV. törvény egyes migrációs tárgyú törvények jogharmonizációs célú módosításáról.

⁴⁸ 2012. évi CLXXXI. törvény a Schengeni Információs Rendszer második generációja keretében történő információcseréről, továbbá egyes rendészeti tárgyú törvények ezzel, valamint a Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról szóló törvény záradékában, annak is a 60. § (5) bekezdésében módosította a Harmtv. 51. § (2) bekezdését.

schengeni térségen belül, akadály nélkül. Ezt felismerve a szervezett bűnözői csoportok – mivel a koszovóiak elég közel voltak, hogy gyorsan reagáljanak – a búsás haszon reményében, akit tudtak, rábeszéltek a „paradicsomi” Európába való elindulásra. Ennek lett a következménye, hogy 2013 első felében az EU-ba igyekvő migránsok majdnem fele hazánkon keresztül igyekezett eljutni a célszágok valamelyikébe. Félév alatt azért sikerült „befoltozni a joghézagot”, és új jogszabály lépett életbe 2013. július 1-én.⁴⁹ A második félévben vissza is esett a Kárpát-medencén keresztül migrálók száma és részaránya. Egy év elteltével, 2014 második felében, amikor az embercsempészek és a migránsok egyaránt megtapasztalták, hogy az új norma az ő szempontjukból nem is olyan vészes, és a többszöri próbálkozás is lehetséges, ismét megindultak a koszovóiak, újult erővel és még nagyobb számban. Eközben jött létre az Iszlám Állam, így a koszovóiak mellett nagyszámban indultak meg a sírek, az irakiak és az addig a Közel-Keletig már eljutó afgánok. Így 2014 végén, 2015 elején ismét kialakult egy (a korábbinál is jóval nagyobb)⁵⁰ migrációs „boom”. Lényegében az újabb migrációs hullám egyfajta öngerjesztő folyamatként viselkedett a koszovóiak vonatkozásában, mely a térségre irányította a többi globális és uniós szinten már ismertetett migrációs csoportok figyelmét is. Így egyre több afgán, szír, pakisztáni és iraki próbált hazánkon keresztül az EU-ba jutni.

A grafikon nagyon szemléletesen mutat rá a pull-push faktor működésére is, amikor 2015 februárjában egyik pillanatról a másikra a napi 1500-2000 koszovói eltűnik a statisztikákból, miközben a szíriaiak és többi keleti migráns száma ugrásszerűen megnő. Ennek nagyon egyszerű magyarázata van. Angela Merkel kancellár villámlátogatásán, 2015 február 2-án, a budapesti Andrássy Egyetemen arról beszélt: „nem tud minden rászoruló befogadni Németország, és egy szerb állampolgárnak⁵¹ kevesebb esélye van arra, hogy menedékjogot kapjon, mint egy szíriai vagy iraki bevándorlónak.”⁵² Va-

⁴⁹ 2013. évi XCIII. törvény az egyes rendészeti tárgyú törvények módosításáról.

⁵⁰ A hullámok egymást erősítő hatása révén.

⁵¹ A koszovóiak szerb állampolgárnak minősülnek.

⁵² <http://mno.hu/belfold/tobb-szaz-koszovoi-ellen-indult-eljaras-1271071> (Letöltés: 2015. 06. 10.)

gyis egy hiteles⁵³ személy kinyilatkozta, hogy a koszovóiak hiába jutnának el Németországba, nincs esélyük, hogy menekültstátust kapjanak, így néhány nap alatt a hír elterjedt és a koszovóiak szinte eltűntek a déli határainkról. Viszont ez a nyilatkozat egyben hívószó volt, azaz újabb húzófaktor jelentkezett a szír és iraki, az afgán, pakisztáni menekülést fontolgatók számára. Ezt fokozta tovább, hogy eljutott hozzájuk a magyar-szerb határon építendő kerítés híre. Vagyis aki tehetne (főleg ha már úton volt a tervezett célország felé), még a kerítés felépítése előtt igyekezett itt átjutni a schengeni külső határon. Illetve jól látszik, hogy a hullámelmélet törvényszerűségei milyen tisztán működnek az emberek vonatkozásában is, tehát hogy a 2013-as kis hullám hogyan erősödött fel 2014 második felére, illetve 2015 tavaszán a földrajzilag távollévők is megérkeztek a húzóhatásról információt szerezve.

A fentiekből talán eléggé érzékelhető, hogy a mostani migrációs hullám is a klasszikus pull-push (húzó-nyomó) faktor hatására alakult ki, melyről kevés szó esik a közbeszédben, pedig mindkettő kialakulásában az európai államok döntései, tettei játszanak meghatározó szerepet. Megoldásként a legtöbben a külső⁵⁴ határok lezárásában gondolkodnak, de látható, hogy ezzel csak az egyes migrációs irányokból a másikkra, illetve egyik határszakaszról a másikkra tereljük a migráns tömegeket,⁵⁵ és nem a problémát oldjuk meg, csak elodázzuk, illetve másra terheljük.

Felhasznált irodalom

Görbe Attiláné Dr. Zán Krisztina: *Migráció – előítélet – idegenellenesség (Előítélet-kutatás a belügyi ágazatban)*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014.

Fórizs Sándor: *Menekültügyi válsághelyzet 1947-ben*. In: *Belügyi Szemle*, 2015, 2. szám, 149-163.

⁵³ Korábban hiába mondogatták ugyanezt magyar politikusok a magyar médiában. A migráns „jelöltek” ezeket a nyilatkozatokat nem tekintették olyanoknak, amelynek súlya és foganatja is van.

⁵⁴ Egyesek szerint már a belsőket is.

⁵⁵ Részleteket és megoldási elgondolást l. Ritecz György – Sallai János: *A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetősége...*, i. m., 2015.

- Hautzinger Zoltán – Hegedűs Judit – Klenner Zoltán: *A migráció elmélete*. Budapest, NKE RTK. 2014.
- Keserű Dávid – Glied Viktor: Migrációs tendenciák, kihívások és az erre adott szakpolitikai válaszok az Európai Unióban. In: Tarrósy István – Glied Viktor – Vörös Zoltán (szerk.): *Migrációs tendenciák napjainkban*. Pécs, IDResearch Kft. – Publikon Kiadó, Pécs, 2014, 245-274.
- Nagy Boldizsár: Magyarország az Európai Unió peremén: uniós jog és nemzetközi együttműködés a migráció terén. In: *Acta Humana*, 1997, 18-29.
- Póczik Szilveszter: Nemzetközi migráció, biztonságpolitika, biztonság. In: Tarrósy István – Glied Viktor – Vörös Zoltán (szerk.): *Migrációs tendenciák napjainkban*. Pécs, IDResearch Kft. – Publikon Kiadó, Pécs, 2014, – 101-134. old.
- Rédei Mária (szerk.): *Magyarországot érintő nemzetközi migráció*. Budapest, MK. KBH., 2006.
- Ritecz György: Félreértések és téves nézetek a schengeni határok kapcsán. In: *Szakmai Szemle*, Katonai Biztonsági Hivatal, 2005, 1. szám, 29-42.
- Ritecz György: Ami a számok mögött van, avagy amiről nem beszélünk. In: Székely Jánosné (szerk.): *Határrendészeti Tanulmányok*, 2014, 1. szám, 23-42.
- Ritecz György: IBM vagy nem IBM? Avagy gondolatok egy prédikátor nyomán. In: *Magyar Rendészet*. 2014, 3. szám, 55–75.
- Ritecz György: Menekülők és a terror viszonya. In: *Migráció és Társadalom*, 2015/1. 112- 120.
- Ritecz György – Sallai János: *A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetősége*. Budaörs, Hanns Seidel Alapítvány, 2015.
- Sallai János: A globalizáció egyik legnagyobb biztonsági kihívása: a felmelegedés – 207-211. old. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok "A biztonság rendészettudományi dimenziói – változások és hatások" című tudományos konferenciáról*. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 2012.

Sallai János: A rendészet globális, kontinentális, regionális, és lokális kihívásai és válaszai napjainkban. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a "Biztonsági kockázatok - rendészeti válaszok" című tudományos konferenciáról*. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, 2014, – 93-100.

Szabó A. Ferenc: *A nemzetközi migráció és korunk biztonsági kihívásai*. Budapest, Zrínyi Kiadó, 2006.

Tálas Péter: A terrorfenyegetettségről a számok tükrében című munkája. In: *Nemzet és Biztonság*, 2011 (szeptember) 83-92.

Tarrósy István – Glied Viktor – Vörös Zoltán (szerk.): *Migrációs tendenciák napjainkban*. Pécs, IDResearch Kft. – Publikon Kiadó, 2014.

Tarrósy István: Afrikai migrációs folyamatok In: Tarrósy István – Glied Viktor – Vörös Zoltán (szerk.): *Migrációs tendenciák napjainkban*. Pécs, IDResearch Kft. – Publikon Kiadó, 2014, 221-244.

Statisztikák

EUROPOL https://www.europol.europa.eu/latest_publications/37

Frontex – <http://frontex.europa.eu/publications/>

GTD – <http://www.start.umd.edu/data-tools/global-terrorism-database-gtd>

ORFK – <http://www.police.hu/a-rendorsegrol/statisztikak/hatarrendeszeti>

UNHCR – <http://www.unhcr.org/statistics>